

Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin İngilizce Konuşma Performansını Etkileyen Faktörler*

Cemile ALKUR¹ , Kerim GÜNDOĞDU²

¹Öğr. Gör., İzmir Demokrasi Üniversitesi, cemile.alkur@idu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4935-9175

²Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, kerim.gundogdu@adu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4809-3405

Makale Bilgisi

ÖZET

Geliş Tarihi:
12.08.2021

Kabul Tarihi:
04.10.2021

© UEAD 2021
Tüm hakları saklıdır.

Nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına dayalı olan bu çalışmanın amacı, Yabancı Diller Yüksekokulu İngilizce Hazırlık Programı'ndaki öğrencilerin İngilizce konuşma becerisindeki performansını etkileyen faktörleri incelemektir. 2020-2021 akademik yılında, bir devlet üniversitesi hazırlık programı A1 dil seviyesi sınıfındaki toplam 20 öğrenci araştırmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri çevrimiçi ortamda uygulanan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler Maxqda programı aracılığıyla içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Sonuçlar öğrencilerin konuşma becerisindeki performansının psikolojik, sosyal ve eğitsel faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. Başarma duygusu ve rahat hissetmenin öğrencilerin konuşma performansı üzerinde olumlu etkisi olan psikolojik faktörler arasında yer aldığı görülürken, hata yapma korkusu ve çekingenliğin konuşma performansını olumsuz yönde etkileyen faktörlerden olduğu dikkati çekmiştir. Ayrıca, iletişim kurabilmenin, ortama ve kişilere alışmanın konuşma performansını olumlu yönde etkileyen sosyal faktörlerden, çevrimiçi sınıf ortamının ise olumsuz yönde etkileyen sosyal faktörlerden olduğu gözlenmiştir. Son olarak ise, hazırlıklı konuşma ve grup çalışmalarının öğrencilerin konuşma performansını olumlu yönde etkileyen eğitsel faktörler, online eğitim ve kalabalık sınıf ortamının ise olumsuz etkileyen eğitsel faktörler olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: İngilizce öğrenme, konuşma becerisi, hazırlık sınıfı öğrencileri

Factors Affecting Students' English Speaking Performance at Preparatory Class

Article Information

ABSTRACT

Received:
12.08.2021

Accepted:
04.10.2021

© UEAD 2021
All rights reserved.

The purpose of this qualitative case study is to investigate factors affecting students' performance in English speaking skill at the Preparatory School of Foreign Languages. The participants of the study consisted of 20 students chosen from the students who had A level of proficiency in the English Language at the Preparatory School of Foreign Languages at a state university in the 2020-2021 academic year. The data were gathered through semi-structured interviews conducted at online platforms. The collected data were analyzed through content analysis via Maxqda. The results showed that students' speaking performance was affected by psychological, social, and educational factors. The sense of achievement and feeling comfortable were found as the psychological factors which had a positive effect on students' speaking performance while the fear of making mistakes and the state of hesitation appeared as factors affecting it negatively. In addition, it was concluded that being able to communicate and getting used to the environment and people were social factors that positively affected speaking performance while the online classroom environment was one of the social factors which negatively affected it. Finally, being pre-prepared for the activities and conducting group activities were found as educational factors affecting students' speaking performance positively whereas online education and crowded classroom environment appeared to affect it negatively.

Keywords: English Language learning, speaking skill, preparatory class students

DOI: 10.32960/uead.979849

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi

* Bu araştırma, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 11/01/2021 tarihli 2021/01 sayılı karar ile alınan izinle yürütülmüştür. Bu araştırma 11-12 Haziran 2021 tarihlerinde Biruni Üniversitesi tarafından düzenlenen "1st International Congress on Teaching & Teacher Education" da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Kaynakça Gösterimi: Alkur, C. & Gündoğdu, K. (2021). Hazırlık sınıfı öğrencilerinin İngilizce konuşma performansını etkileyen faktörler. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 5(2), 318-331.

Citation Information: Alkur, C. & Gündoğdu, K. (2021). Factors affecting students' English speaking performance at preparatory class. *National Journal of Education Academy*, 5(2), 318-331.

1. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda sürekli gelişen ve değişen koşullara uyum sağlayabilmek ve etkili bir şekilde iletişim kurabilmenin en önemli araçlarından biri dildir. Demirel'e (2020) göre dünya üzerinde birçok dil olmasına rağmen, bir dilin farklı uluslar tarafından öğrenilmesindeki ölçüt o dili konuşan ülkenin politik ve ekonomik durumudur. Bireyler ve toplumlar için hem uluslararası alanda hem de ulusal düzeyde ticaret, ekonomi, bilim, çalışma, turizm, eğitim, kültür, sanat ve daha birçok alanda ilişkilerin kurulması ve sürdürülebilmesi için anadilden farklı, geniş kitlelerce kullanılan dillerin öğrenilmesi bu yüzyılın bir gerekliliği haline gelmiştir (Demircan, 1990). Brett (2004) yabancı dil öğrenen bireylerin kendilerini daha özgür hissettiklerini, farklı kültürleri daha iyi anladıklarını, farklı kültürlerden insanlarla iletişim kurabildiklerini ve özgüvenlerinin arttığını belirtmektedir. Benzer şekilde, Yabancı dil eğitimi denince akıllara ilk olarak dünya dili haline gelmiş İngilizce dilinin öğretimi gelmektedir (Köksoy, 2000). Küreselleşen dünyada iletişim kurabilmek için kullanılan ortak dilin, büyük ölçüde İngilizce olmasından dolayı bu dilde sahip olunan yeterlik hem bireysel hem toplumsal yönden büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, İngilizce dilinin uluslararası iletişimde yadsınamaz bir yeri vardır (Knapp & Seidlhofer, 2009) ve birçok ülkenin öğretim programlarında yabancı dil olarak İngilizce öğretimine yer verilmektedir.

Türkiye'de 1983 yılında 'Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Kanunu' ile eğitim kurumlarında yabancı dil öğretiminin temelleri atılmıştır (MEB, 1983) ve ilköğretim ikinci sınıftan lise son sınıfa kadar İngilizce dersi zorunlu olarak okutulmaktadır. Yükseköğretimde ise bazı okullar tamamen veya kısmen İngilizce eğitimi verirken; bazı bölümler için İngilizce eğitimi veren ve isteğe bağlı İngilizce eğitimi veren çeşitli durumlar da mevcuttur. Yükseköğretimde, üniversitelerin en önemli görevlerinden birinin bireyleri hayata hazırlamak, bireylerin gelecekteki eğitim ve iş hayatları için bir temel oluşturmak olduğu dikkate alındığında, hazırlık okullarında verilen İngilizce eğitimi oldukça önemlidir (Gömlüksiz & Özkaya, 2012). Üniversitelerdeki yabancı diller yüksekokulları aracılığıyla sunulan İngilizce dil eğitimi ile öğrencilerin fakülte alan eğitimlerine başlamadan önce bir temel oluşturulması amaçlanır (Emekçi, 2003). Bu dil hazırlık okulları sundukları yoğunlaştırılmış programlar ile öğrencilerin hem günlük hem de akademik olarak kendilerini geliştirmelerini, dört temel dil becerisini kazanabilmelerini hedeflemektedirler. Bu dil becerileri alıcı beceriler olan dinleme ve okuma becerileri ile üretici beceriler olan konuşma ve yazma becerileridir (Aydın, 2006; Doğan, 2008; Ertürk, 2006). Üretici beceriler olan konuşma ve yazma becerileri bireylerin öğrendiklerini uygulamaya koydukları ve bir ürün olarak sundukları kısımdır. İletişim kurmayı sağlayan konuşma becerisi, dil eğitiminin bir çıktısı olarak dili öğrenmede önemli bir yer tutar (Barın, 2011). Florez (1999) ve Howarth (2001) da konuşmayı fikirlerin, bilginin ve duyguların aktarıldığı bir iletişim süreci olarak ifade etmektedir.

Farklı faktörlerin dilin öğrenilmesinde başarıyı olumlu ya da olumsuz olarak etkilediği bilinmektedir. Yurtdışında ve Türkiye'de yapılan çeşitli araştırmalar dil öğretiminde istenilen düzeyde verim alınmadığını işaret etmektedir (Aktaş, 2005; Işık, 2008; Nation, 2003). Yapılan araştırmalar yabancı dil öğrenen birçok bireyin dört temel dil becerisini, hedef dilde tam anlamıyla kullanabilecek düzeyde

edinemediğini; hedef dilde en son ve en zor olarak konuşma becerisinin edinildiğini göstermektedir (Kondal, 2009; Rast, 2008). Bireylerin yabancı dilde konuşmayı nasıl öğrendikleri ve bunun nelerden etkilendiği uzun süredir inceleme konusudur. Konuşma becerisinin edinimi ile ilgili yapılan çalışmalar, dil öğreniminde konuşma becerisini etkileyen çeşitli faktörlerin olduğunu göstermektedir (Dulay, Burt & Krashen, 1982). Hem dil öğrenenlerin hem de öğretmenlerin bu faktörler hakkındaki farkındalığının, yabancı dil öğreniminin başarısı ile ilişkili olan konuşma yeterliğine katkıda bulunduğu ve bu nedenle konuşma performansını olumlu yönde etkilediği düşünölmektedir.

İlgili alanyazın incelendiğinde, öğrencilerin İngilizce konuşma becerisindeki performansını nelerin etkilediğiyle ilgili çeşitli çalışmaların yapıldığı görölmektedir. Bu çalışmaların daha çok psikolojik faktörlere odaklandığı görölmektedir. Birçok çalışmada, psikolojik faktörlerden biri olan yabancı dilde konuşma kaygısının konuşma performansını olumsuz yönde etkilediği gözlenmiştir (Chen, 2015; Hewitt & Stephenson, 2012; Suleimenova, 2013). Türkiye’de bu bulguyu destekleyen çeşitli çalışmalara da rastlanmaktadır (Alkan & Bümen, 2020; imen, 2011; Demirci 2019; şad, 2011; Topçuoğlu Ünal & Değe, 2012). Bu çalışmalarda, yabancı dilde konuşma kaygısı yüksek olan öğrencilerin daha düşük performans gösterdikleri, yabancı dilde konuşma konusunda daha hevesli ve olumlu bir tutuma sahip olanların ise daha iyi performans gösterme eğiliminde oldukları bulunmuştur. Ayrıca, İngilizce konuşma kaygısının nedenleri de önemli ölçüde incelenmiştir (Baş, 2014; Juhana, 2012; Rafada & Madini, 2017). Bu çalışmalarda, sınıfta veya sınavda konuşma yapmak zorunda kalmanın; kullanılan bazı öğretim yöntem ve tekniklerinin; hata yapma korkusunun; dilbilgisi, kelime bilgisi ve telaffuz ile ilgili sorunlar gibi çeşitli faktörlerin yabancı dil konuşma kaygısını artırdığı sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin dil öğrenmeye karşı tutumlarının ve motivasyonlarının performanslarını etkilediği; olumsuz tutumun ve düşük motivasyonun öğrencilerin performansını olumsuz yönde etkilediği görölmektedir (şad, 2011).

Türkiye’de 51 vakıf üniversitesi ve 95 devlet üniversitesi olmak üzere toplam 146 üniversitede yabancı diller yüksekokulu bulunmaktadır. Özellikle bu Yabancı Diller Yüksek Okulu İngilizce Hazırlık programında yapılan çalışmalar incelendiğinde, üniversite düzeyindeki hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil sınıf kaygısı hakkındaki duygu ve düşüncelerini araştıran çalışmalar mevcuttur (Barın, 2011; etin 2020; Demirdaş & Bozdoğan, 2013). Bunlara ek olarak, öğrencilerin ve öğretmenlerin İngilizce konuşma becerilerine ilişkin görüşlerini ve tutumlarını inceleyen çalışmalara da rastlanmaktadır (Gömlüksiz & Özkaya, 2012; Karagöl, 2015). Ayrıca, üniversite öğrencilerinin İngilizce konuşma ve yazma becerilerinde karşılaştıkları güçlükleri inceleyen (Hocaoğlu, 2015) ve asenkron online öğrenme ile öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmeyi amaçlayan (Alkan & Bümen, 2020) alışmalar da bulunmaktadır. Alanyazında Türkiye’deki üniversite hazırlık sınıflarında yapılan çeşitli çalışmalar olmasına rağmen, hazırlık sınıfı öğrencilerinin konuşma performansının nelerden etkilendiğini ve bu faktörlerden nasıl etkilendiğini araştıran çalışmalar olduğça sınırlıdır. Bu nedenle, bu çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünölmüştür.

Bu çalışmada bir devlet üniversitesindeki Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık sınıfı öğrencilerinin İngilizce konuşma performansının nelerden ve nasıl etkilendiği incelenmiş ve bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin İngilizce konuşma performansı hangi faktörlerden etkilenmektedir?
2. Bu faktörler öğrencilerin İngilizce konuşma performansını nasıl etkilemektedir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Yöntemi

Araştırılan konu, olay ya da olgununun derinlemesine incelenmesine olanak sağladığından, hazırlık sınıfı öğrencilerinin konuşma performansının etkileyen faktörlerin incelendiği bu çalışma nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır (Creswell, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak yapılandırılmıştır. Tek bir okul ele alındığı için durum çalışması desenlerinden ise bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'in (2016) belirttiği üzere, durum çalışması deseni nasıl ve niçin sorularını temel alarak araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayın derinlemesine incelenmesine olanak sağlar. Bu çalışmada da hazırlık sınıfı öğrencilerinin konuşma performanslarının nelerden ve nasıl etkilendiği durumu ayrıntılı olarak derinlemesine incelenmiştir. Bu bağlamda hazırlık sınıf öğrencilerinden görüşmeler yolu ile detaylı ve derinlemesine veri toplanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu İzmir Demokrasi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Hazırlık Programı'na kayıtlı olan, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz döneminde A1 dil seviyesinde eğitim almaya başlamış, senkron ve asenkron online derslere aktif olarak katılım sağlayan 20 öğrenciden oluşmaktadır. Bu 20 öğrenci, İzmir Demokrasi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nun yapmış olduğu Ortak Zorunlu Yabancı Dil Dersi Muafiyet Sınavı sonucunda A1 dil seviyesi sınıfına yerleşen toplam 250 öğrenci arasından belirlenmiştir. Katılımcıların daha önceden belirlenmiş bazı ölçüt veya ölçütleri karşılaması beklendiğinden (Patton, 2014) amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme başvurulmuştur. Bu ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabildiği gibi önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi de dikkate alınabilir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu çalışmada ölçütler araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya dahil olan öğrencilerin 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz döneminde İzmir Demokrasi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu A1 dil seviyesinde eğitim almaya başlamış olmaları, online derslere düzenli olarak katılım sağlıyor olmaları ve hazırlık programına yeni kaydolmuş olmaları belirlenen ölçütlerdir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın amacı kapsamında verilerin toplanması için nitel veri toplama tekniğine dayalı yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada başvuru görüşme tekniğinin, bireylerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine ve duygularına ilişkin derinlemesine bilgi etmede ve kişinin içsel dünyasına girip olayları onun perspektifinden anlamaya ve kavramaya çalışmada oldukça etkilidir (Patton, 2014; Tanrıoğen, 2012; Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu çalışmada da öğrencilerin konuşma performansının nelerden ve nasıl etkilendiğinin derinlemesine incelenmesi için araştırmacılar tarafından geliştirilen ve toplam dokuz sorudan oluşan bir yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

2.4. Veri Toplama Süreci ve Etik

Veri toplama sürecine başlamadan önce, araştırmanın etik ilkeler çerçevesinde yapılandırıldığı Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulunun 11.01.2021 tarih ve 2021/01 sayılı yazısı ile belgelendirilmiştir. İzmir Demokrasi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğü'nden 29/01/2021 tarih ve 715 sayılı yazısı ile görüşmeleri yapmak için gerekli izin de ayrıca

alınmıştır. Öncelikli olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu yapılan pilot çalışmada üç öğrenciye uygulanmıştır. Bu pilot uygulamadan sonra form tekrar gözden geçirilmiş, bir alan uzmanı ve iki eğitim bilimleri uzman görüşü de alınarak forma son şekli verilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 20 öğrenci ile görüşme için zaman ayarlamaları yapılmıştır. Görüşmeden önce görüşme konusu hakkında katılımcılara bilgi verilmiş, görüşmenin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınması konusunda katılımcılardan izin alınmıştır. Araştırmanın yapıldığı dönemde Covid-19 salgını olması nedeniyle, veri toplama sürecinde katılımcılarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilememiş ve veriler çevrimiçi ortamlar üzerinden yapılan görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Öğrencilerden görüşme ile toplanan verilerin uzunluğu ‘7.32’ ile ‘15.50’ dakika arasında değişmektedir. Ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınan görüşmeler, araştırmacı tarafından Word dosyasına aktarılmış ve yapılan görüşmelerde dile getirilen ve çözümlemesi yapılan metinler katılımcıların teyidi için kendilerine sunulmuştur. Onayları alındıktan sonra veriler analiz edilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen nitel veriler ilk olarak araştırmacı tarafından metin haline getirilmiş, daha sonra ise bu metinler dosyalar halinde MAXQDA nitel veri analizi ortamına aktararak analiz edilmiştir. Toplanan verilerin analiz edilme sürecinde içerik analizine başvurulmuştur. İçerik analizi nitel araştırmalarda büyük miktardaki ham verilerin özünü anlamak, önemli örüntüleri tanımlamak ve verilerden anlam çıkararak araştırılan olguya ilişkin mantıksal kanıt zinciri oluşturmak için kullanılır (Patton, 2014). Bu amaç doğrultusunda, bu araştırmada elde edilen nitel veriler içerik analizi yoluyla çözümlenerek, öncelikle öğrenciler tarafından dile getirilen hususlar kodlanmış, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar çerçevesinde kategorilendirilmiş ve okuyucunun rahatlıkla anlayabileceği biçimde düzenlenip yorumlanarak, daha genel temalara ulaşılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Analiz sürecinde kodlama ve kategorileştirme işlemleri tekrarlanarak gerekli olan yerlerde yeni kodlamalar eklenmiş ve gereksiz görülen kodlamalar çıkarılmıştır. Görüşmede elde edilen veriler araştırmacı ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi’nde Eğitim Programları ve Öğretim alanında doktora yapan bir Türkçe öğretmeni tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve bu kodlamalar karşılaştırılarak tutarlılık oranı hesaplanmıştır. Nitel verilerin güvenilirlik hesaplaması için her iki araştırmacı tarafından yapılan kodlamalar için Miles ve Huberman’ın (1994) güvenilirlik formülü ($Güvenirlik = \frac{Toplam\ Görüş\ Birliği}{Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı} \times 100$) kullanılmıştır. İki kodlayıcı arasında tutarlılık oranı %80 (0.80) olarak tespit edilmiş ve bu sonuç veri kodlamaları için güvenilir olarak kabul edilmiştir.

2.6. Verilerin Geçerliliği ve Güvenirliği

Yıldırım ve Şimşek (2016) nitel araştırmaların özellikle iç geçerlik ve iç güvenilirlik özelliklerini sınamak ve artırmak amacıyla uzman incelemesi, katılımcı teyidi ve tutarlılık incelemesi yöntemlerinin kullanılmasını önermiştir. Bu amaçla araştırmanın çeşitli boyutları (araştırma problemlerinin yazımı, araştırma deseninin belirlenmesi, veri toplama, verilerin analizi ve raporlama süreçleri) hem süreç esnasında hem de süreç sonunda nitel araştırma yöntemleri konusunda uzman olan ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi’nde Prof. Dr. olarak görev yapmakta olan bir uzman öğretim üyesinin tutarlılık incelemelerine tabi tutulmuştur. Ayrıca ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınan görüşmeler yazıya geçirildikten sonra katılımcılara teyit incelemesi için sunulmuştur. Ek olarak, araştırma verilerinin analizi

aşamasında, aynı ana bilim dalında doktora yapan bir lisansüstü öğrenciyle veriler ayrı ayrı kodlanmış ve daha sonra ortaya çıkan kodlamalar birlikte gözden geçirmiştir.

3. BULGULAR

Bu çalışmanın temel amacı hazırlık sınıf öğrencilerinin konuşma becerisindeki performansının nelerden ve nasıl etkilendiğinin incelenmesidir. Bu bölümde, araştırma kapsamında öğrencilerden çevrimiçi yapılan görüşmeler yoluyla toplanan nitel verilerin analizi sonucu ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen verilerin analizi sonucu araştırmanın iki araştırma sorusu için toplamda beş adet tema, bu temalara ait 13 adet kategori, altı adet alt kategori ve bu kategorileri ile temaları oluşturan toplamda 91 adet kod oluşturulmuştur.

3.1. Öğrencilerin İngilizce Konuşma Performansını Etkileyen Faktörler

Öğrencilerin konuşma performansının nelerden etkilendiğine ilişkin görüşmeler yoluyla elde edilen verilerin analizi sonucu ortaya çıkan ilk tema *konuşma performansını etkileyen faktörler* teması olmuştur. Bu temaya ilişkin kategori-kod listesi ve sıklıkları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. *Konuşma Performansını Etkileyen Faktörler Temasına İlişkin Kategori-Kod Listesi ve Sıklığı*

Kategori	Alt Kategori	Kod	f	
Psikolojik Faktörler	Kişilik özellikleri	Çekinme	8	
		İsteklilik	6	
		Utanma	6	
		Gergin olma	5	
		Heyecanlanma	5	
		Öğrenmeyi sevme	3	
		Kariyer hedefi	3	
		Özgüven	Başarma duygusu	10
	Kendini ifade edebilme		9	
	Kelime bilgisi		6	
	Telaffuz		5	
	Konuşulan kişilerin dil seviyesi		5	
	Yanlış yapma düşüncesi	Başkalarına yardım edebilme	4	
Takdir edilme		3		
Başkalarının düşüncesi		4		
Mükemmeliyetçi olma		2		
Kendinden emin olamama		2		
Sosyal Faktörler	İçinde bulunulan ortam	Başarısız olma düşüncesi	2	
		Diğerlerinin ne düşündüğü	2	
		Çevrimiçi platform	12	
		Sınıf	8	
	Ortamda bulunan kişiler	Ev	4	
		İngilizce konuşulan bir ortam	4	
		İngilizce konuşulmayan bir ortam	2	
		Tanıdık kişiler	8	
		Yabancı kişiler	5	
		Oldukça tanıdık kişiler	4	
		İletişim kurabilme becerisi	Kendini ifade edebilme	9
			Duyduklarını anlama	6
Başkalarına yardımcı olma	4			
Yabancı film izleme	4			
Özgür hissetme	4			
Farklı kültürleri tanıma	3			
Yabancı arkadaşlar edinme	3			
Eğitsel Faktörler	Yabancı şarkı dinleme	3		
	İçerik	15		
	Yöntem-teknik	10		
	Araç-gereç-materyal	6		

Öğretmen özellikleri	5
Hazırlık öncesi eğitim deneyimi	4
İngilizcenin dil yapısı	2

Tablo 1’deki bulgular, hazırlık sınıfı öğrencilerinin konuşma performansının psikolojik, sosyal ve eğitsel faktörlerden etkilendiğini açıkça göstermektedir. ‘Psikolojik faktörler’ kategorisinin, ‘kişilik özellikleri, özgüven ve yanlış yapma düşüncesi’ alt kategorilerinden oluştuğu görülmektedir. Her bir alt kategori için ilişkilendirilen ifadeler kodlar kısmında belirtilmiştir. ‘Kişilik özellikleri’ alt kategorisi ile ilgili olarak toplam yedi kod bulunmuştur. Bunlardan en sıklıkla belirtilenler incelendiğinde, sekiz öğrencinin ‘çekinme duygusu’ ile ilgili ve altı öğrencinin ‘isteklilik’ ve ‘utanma durumu’ ile ilgili görüş bildirdiği görülmektedir. Bir öğrenci (konuşurken) “...bazen utanıyorum çünkü yapamayacak gibi hissediyorum” diyerek ‘utanma duygusu’nun performansını etkilediğini belirtmiştir. Psikolojik faktörlerin bir diğer alt kategorisi olan ‘özgüven’ ile ilgili olarak toplam yedi adet koda ulaşılmıştır. On öğrenci ‘başarma duygusu’nun, dokuz öğrenci ise ‘kendini ifade edebilme’nin özgüvenlerini etkilediğini belirtmiştir. Bir öğrenci ise ‘doğru telaffuz’un ve ‘kendini ifade etme’nin özgüvenine etkisi ile olarak düşüncesini şöyle açıklamıştır: “...Ben kendimi düzgün açıklayabiliyorsam, o söylediğim kelimeleri düzgün telaffuz edebiliyorsam özgüvenli hissederim, diye düşünüyorum”. ‘Yanlış yapma düşüncesi’ alt kategorisi ile ilgili olarak ise toplamda beş kod bulunmuştur. Bunlardan ‘diğerlerinin ne düşündüğü’ en sık rastlanan kod olmuştur. Öğrencilerden biri “...yanlış yapınca sınıf içerisinde utanılacak bir durummuş gibi düşündüğümüz için, bundan çekiniyoruz.” diyerek yanlış yapma düşüncesinin konuşma performansını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. İkinci kategori olarak bulunan ‘sosyal faktörler’ kategorisinde, öğrencilerin konuşma performanslarının içinde bulunulan ortamdan, ortamda bulunan kişilerden ve iletişim kurabilme becerisinden etkilendiği ortaya çıkmıştır. ‘İçinde bulunan ortam’ alt kategorisi ile ilgili olarak en sıklıkla ortaya çıkan kod, 12 öğrencinin bahsettiği ‘çevrimiçi platform’ olmuştur. ‘Ortamda bulunan kişiler’ alt kategorisinde, sekiz öğrenci tanıdık kişilerin konuşma performansını etkilediğine ilişkin görüş bildirmiştir. ‘İletişim kurabilme’ becerisiyle ilişkili olarak ise en sık ulaşılan kod ‘kendini ifade edebilme’ olmuştur. Ulaşılan üçüncü kategori olan ‘eğitsel faktörler’ kategorisinde ise, öğrencilerin konuşma performansının ‘içerik, yöntem-teknik, kullanılan araç-gereç-materyal, öğretmen özellikleri, hazırlık öncesi eğitim deneyimi ve İngilizcenin dil yapısı’yla ilgili olduğu sonucuna varılmıştır. Bir öğrenci “...gerçekten çok ılımlı ve enerji dolusunuz. Bu yüzden gerçekten sizden çekinmiyorum. Hani o güveni, isteği verdiniz açıkçası...” diyerek öğretmen özelliklerinin konuşma performansını olumlu anlamda etkilediğine dikkati çekmiştir. Bir diğer öğrenci ise “...lisede de birtakım şeyler öğrenmiştik. O bilgileri de kullanabiliyorum bazen hatırladığım kadarıyla.” diyerek hazırlık öncesi deneyiminin etkisinden söz etmiştir.

3.2. Psikolojik, Sosyal ve Eğitsel Faktörler Öğrencilerin İngilizce Konuşma Performansını Nasıl Etkilemektedir?

Yapılan görüşmelerde öğrenciler konuşma performansının psikolojik, sosyal ve eğitsel faktörlerden nasıl etkilendiği ile ilgili genel anlamda olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride görüş bildirmişlerdir. Oluşturulan ikinci tema olan psikolojik faktörler teması ile ilgili olarak ortaya çıkan kategori-kod listesi ve belirtilen sıklıkları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Psikolojik Faktörler Temasına İlişkin Kategori-Kod Listesi ve Sıklığı

Kategori	Kod	f
Olumlu Faktörler	Başarma duygusu	10
	Rahat hissetmek	7
	İsteklilik	6
Olumsuz Faktörler	Hata yapma korkusu	12
	Çekinme	8
	Utanma	5
	Heyecanlanma	5
	Not kaygısı	3
	Mükemmeliyetçi olma	2

‘Olumlu faktörler’ ile ilgili olarak toplamda üç farklı koda ulaşılrken, ‘olumsuz faktörler’ ile ilgili olarak altı kod elde edilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin konuşma performansını olumlu yönde etkileyen psikolojik faktörler arasında en sık ulaşılan kod ‘başarma duygusu’ olmuştur. Öğrencilerin yarısı başarma duygusunun konuşma performansını olumlu bir şekilde etkilediğini belirtmiştir. Bir öğrenci bu durumu “...bir şeyleri başarabildiğini hissetmek güzel oluyor. Ve hani daha fazlasını da başarabileceğini düşünüyor insan. Yani konuştuğca daha fazla özgüvenim artıyor ve neden yapamayayım diye düşünüyorum.” sözleriyle ifade etmiştir. Ayrıca ‘rahat hissetme’nin ve dil öğrenmeye ‘istekli olma’nın da olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan, olumsuz yönde etkileyen psikolojik faktörler incelendiğinde, 12 öğrenci ‘hata yapma korkusu’nun konuşma performansını olumsuz yönde etkilediğine dair görüş bildirmiştir. Ayrıca, ‘çekinme’, ‘utanma’, ‘heyecanlanma’, ‘not kaygısı’ ve ‘mükemmeliyetçi olma’nın da konuşma performansını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Örneğin bir öğrenci “konuşmak istediğim halde cümleyi bile kurduk, hani mesela cümleyi kuruyorum ama o an çekiniyorum yani konuşmaktan.” diyerek çekindiği için konuşmakta zorlandığını ifade etmiştir. Bir başka öğrenci ise “...kusursuz bir şekilde konuşmazsam başarılı olamayacağımı düşünüyorum.” sözleriyle ‘mükemmeliyetçi olma’nın konuşma performansına olan olumsuz etkisini açıklamıştır.

Sosyal faktörler teması ile ilgili olarak oluşturulan kategori-kod listesi ve belirtilen sıklıklar verilmiştir Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Sosyal Faktörler Temasına İlişkin Kategori-Kod Listesi ve Sıklığı

Kategori	Kod	f
Olumlu Faktörler	İletişim kurabilme	9
	Ortama ve kişilere alışma	8
	Sınıf dışında konuşma	6
	Farklı kültürleri tanıma	5
	Yardımlaşma	4
	Başkalarının da hata yapması	2
	Aile desteği	2
	Başkalarının iyi konuşması	2
Olumsuz Faktörler	Online sınıf ortamı	10
	Ortama ve kişilere alışmama	8
	Diğerlerinin ne düşündüğü	7
	Kalabalık sınıf mevcudu	6
	İngilizce konuşulan bir ülkede olmama	2

Tablo 3’te görüldüğü üzere ‘olumlu faktörler’ ile ilgili sekiz kod ve ‘olumsuz faktörler’ ile ilgili beş kod bulunmuştur. Olumlu faktörler kategorisinde en sık ulaşılan kodlar incelendiğinde, dokuz öğrencinin ‘iletişim kurabilme’, sekiz öğrencinin ise ‘ortama ve kişilere alışma’ ile ilgili görüş bildirdikleri görülmektedir. Bir öğrencinin bu duruma yönelik olarak sarf ettiği “tanımadığım insanların yanına

konuşmak geriyor açıkçası...” ifadesi dikkat çekicidir. Ayrıca ‘sınıf dışında konuşma’nın ve ‘farklı kültürleri tanıma’nın da performansı olumlu yönde etkilediği bulunmuştur. Öğrencilerin neredeyse yarısı ‘iletişim kurabilme’nin konuşma performansını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Öğrencilerden biri “*Aslında konuşma açısından karşımdaki insanla kurduğum iletişim, hani o da sıcak olunca o zaman sen daha istekli oluyorsun konuşmak için. Ya da hani kendini iyi ifade edebilmen gerekiyor biraz da...*” diyerek görüş bildirmiştir. Diğer taraftan bazı durumların ise konuşma performansını olumsuz etkilediği görülmektedir. ‘Olumsuz faktörler’ arasında en sık bahsedilen konu ‘online sınıf ortamı’nın etkisi olmuştur. On öğrenci online sınıf ortamının sınıf arkadaşlarına ve öğretmene alışma süresini uzattığını, bu nedenle de konuşma performanslarının olumsuz yönde etkilendiğini vurgulamıştır. Öğrencilerde biri “*...mesela bir sınıf ortamı, şu an işte virüs olduğundan dolayı işte evdeyiz...Eğer bir sınıf olsaydı ve o sınıfla komple birlikte aramızda İngilizce konuşabilseydik, çok iyi olabilirdi aslında.*” diyerek online ortamın konuşma performansını olumsuz etkilediğine dair görüş bildirmiştir. Ayrıca, ‘ortama ve kişilere alışmama’ ve ‘diğerlerinin ne düşüneceği’ de olumsuz faktörlerde sıklıkla ulaşılan diğer kodlar olmuştur. Bunlara ek olarak, kalabalık sınıf ortamı da konuşma performansı üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir. Bir öğrencinin “*sınıf içinde daha heyecanlı ve endişeliyim, sınıf dışında ise daha sakin. Sınıfın kalabalık olması rahat hissettirmiyor. Endişelenince düzgün konuşamıyorum*” ifadesi kalabalık ortamın olumsuz etkisine işaret etmektedir.

Psikolojik ve sosyal faktörlerin yanı sıra, yapılan görüşmelerde öğrencilerin konuşma performansını etkileyen faktörler incelendiğinde ulaşılan bir diğer tema ‘eğitsel faktörler’dir. Tablo 4’te bu temaya ilişkin kategori-kod listesi ve belirtilen sıklıklar verilmiştir.

Tablo 4. Eğitsel Faktörler Temasına İlişkin Kategori-Kod Listesi ve Sıklığı

Kategori	Kod	f
Olumlu Faktörler	Hazırlıklı konuşma	10
	Grup çalışmaları	9
	Bilgi sahibi olunan bir konuda konuşma	7
	İlgi alanlarıyla ilgili bir konuda konuşma	6
	Bireysel etkinlikler	5
	Olumlu dönüt	5
	Hazırlık öncesi eğitim	5
	İkili grup çalışmaları	3
Olumsuz Faktörler	Online eğitim	10
	Kalabalık sınıf ortamı	8
	Kelime bilgisi eksikliği	6
	Dil bilgisi hataları yapma	5

Tablo 4 incelendiğinde, eğitsel faktörlerin de öğrencilerin konuşma performansını hem olumlu hem olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Öğrencilerin yarısı konuşma etkinliği öncesi *hazırlık yapmanın* konuşma performansını olumlu yönde etkilediğini ifade etmiştir. Örneğin bir öğrenci “*...hani yarınki derse önceden çalıştığım zaman sürekli söz alıyorum*” diyerek hazırlık yapmanın olumlu etkisinden söz etmiştir. Ayrıca dokuz öğrenci tarafında bahsedilen *grup çalışmaları*, yedi öğrencinin görüş belirttiği *bilgi sahibi olunan ve altı öğrencinin bahsettiği ilgi duyulan bir konuda konuşma* da olumlu faktörler kategorisinde sıklıkla ulaşılan diğer kodlardır. Bunun yanı sıra, öğrencilerden bazıları *bireysel etkinliklerde* daha rahat konuştuklarını, *olumlu dönüt almanın* ve *önceki eğitim deneyiminin* konuşma performansını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Bir öğrenci “*eğer o konuyu seviyorsam, bir fikrim varsa daha verimli oluyor*”

benim için” diyerek sevdiği konu hakkında daha başarılı performans sergilediğini belirtmiştir. Diğer taraftan, öğrencilerin yarısı *online eğitim* sürecinin konuşma performansı üzerindeki olumsuz etkilerinden söz etmiştir. *Kalabalık sınıf ortamı* da öğrenciler tarafından en sık bahsedilen bir diğer olumsuz faktör olarak bulunmuştur. Öğrencilerden birisi “*aslında grup çalışmalarından ziyade çok kalabalık bir grupla çalışmayı istemem çünkü çok fazla görüş ayrılığına düşülmüyor... bundan dolayı kalabalık bir grupla herhangi bir etkinlik yapmak istemem*” şeklinde görüş belirtmiştir.

Son olarak öğrencilerden eğer onlar öğretmen olsalardı, öğrencilerinin İngilizce konuşmalarını desteklemek için izleyecekleri yol hakkında veriler toplanmıştır. Verilerin analizi sonucu ‘öğrenci önerileri’ temasına ulaşılmış ve oluşturulan kategori-kod listesi ve belirtilen sıklıklar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrenci Önerileri Temasına İlişkin Kategori-Kod Listesi ve Sıklığı

Kategori	Kod	f
Ortam	Rahat bir ortam	12
	İngilizce konuşmaya mecbur bırakılan	5
	Samimi	3
Araç-gereç-materyal	Çevrimiçi platformlar	5
	Ders kitapları	3
	Görsel materyaller	3
Yöntem-teknik	Oyunlar	9
	Grup çalışmaları	6
	Soru-cevap	5
	Drama	3
Değerlendirme	Kelime bilgisi	8
	Telaffuz	7
	Akıcı konuşma	7
	Derse aktif katılım	6
	Dil bilgisi	5
	İsteklilik	1

Tablo 5’te belirtildiği üzere, ‘öğrencilerin önerileri’ temasına ile ilgili olarak ‘ortam, araç-gereç-materyal, yöntem-teknik ve değerlendirme’ kategorilerine ulaşılmıştır. ‘Ortam’ kategorisinde en sık ulaşılan kod, 12 öğrencinin görüş belirttiği ‘rahat bir ortam’ olmuştur. Bir öğrenci “*...sınıf ortamından ziyade arkadaş ortamı oluşturmaya çalışırdım ki öğrenciler rahat rahat konuşabilsinler.*” diyerek sınıf ortamının rahat bir ortam olması gerektiğini vurgulamıştır. Ek olarak, beş öğrenci İngilizce konuşma mecburiyetinin olduğu bir ortam düzenleyeceklerini ifade etmiştir. Kullanılacak ‘araç, gereç ve materyal’ kategorisinde ise sadece birkaç öğrenci görüş belirtmiş ve ‘çevrimiçi platform, ders kitapları ve görsel araçlar’ kullanacaklarını söylemişlerdir. ‘Yöntem-teknik’ teması ile ilgili olarak, sekiz öğrenci çeşitli ‘oyunlar’ oynatacaklarını belirtmişlerdir. Grup çalışmaları, soru-cevap etkinlikleri ve drama etkinlikleri de bahsedilen diğer yöntem-teknikler olarak bulunmuştur. Bir öğrenci “*grup çalışmaları yapardım. Oyun oynatırdım, İngilizce oyunlar. Hem eğlenceli olur hem de daha çok heveslenirlerdi İngilizce öğrenmek için.*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Son olarak, ‘değerlendirme’ teması ile ilgili olarak ise, ‘kelime bilgisi, telaffuz ve akıcı konuşma’ en sık bahsedilen değerlendirme kriterleri arasında yer almıştır. Öğrencilerden biri “*... telaffuzuna bakardım. Konuşma akıcılığına bakardım. Ses tonunu nasıl ayarlıyor? İşte yakın mı İngilizce konuşmaya? Kelime bilgisi dağarcığı nasıl?*” şeklinde değerlendirme kriterleri ile ilgili düşüncesini ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci “*anlatmak istediğini hangi yollarla anlatıyor, hangi kelimeleri seçiyor ve açık bir şekilde anlatabiliyor mu bunlara dikkat ederdim*” şeklinde bir açıklamayla kelime seçimine dikkat edeceğini belirtmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Temel amacı bir devlet üniversitesinde Yabancı Diller Yüksekokulu Hazırlık Programı öğrencilerinin konuşma performansının nelerden ve nasıl etkilendiğinin araştırılması olan bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin konuşma performansı psikolojik, sosyal ve eğitsel faktörlerden etkilenmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin psikolojik faktörler temasına ilişkin görüşleri incelendiğinde, başarıma duygusunun, rahat hissetmenin ve dil öğrenmeye istekli olmanın konuşma performansına olumlu yönde etki ettiği görülmektedir. Diğer taraftan hata yapma korkusu, çekinme, utanma, heyecanlanma, not kaygısı ve mükemmeliyetçi olmanın konuşma performansını olumsuz yönde etkiledikleri de gözlenmektedir. Psikolojik faktörler arasında başarıma duygusu en sıklıkla dikkati çeken olumlu faktör olarak bulunurken, hata yapma korkusu en sık bahsedilen olumsuz faktör olarak bulunmuştur. Baş (2014) tarafından yapılan bir çalışmanın bulgularında da lise öğrencilerinin yabancı dil öğrenme kaygısına neden olan faktörler arasında konuşma etkinlikleri ve hata yapma korkusunun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında, Brown (1994) yaptığı bir araştırmada, yabancı dil öğrenimini etkileyen özsaygı, çekingenlik, risk alma, empati kurma, dışadönüklük, güdülenme ve kaygı gibi birçok kişilik özelliğine odaklanmıştır. Benzer şekilde, Juhana (2012) tarafından yürütülen öğrencilerin konuşma performansını etkileyen psikolojik faktörlerin araştırıldığı çalışmada başlıca faktörlerin hata yapma korkusu, utangaçlık, kaygı ve motivasyon eksikliği olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum hem lisede hem hazırlık sınıflarında öğrencilerin konuşma becerileriyle ilgisi benzer kaygılar yaşadıklarını göstermektedir. Rafada ve Madini'nin (2017) yaptıkları bir çalışmada, konuşma kaygısının başkalarının ne düşüneceği ve sınav kaygısından kaynaklandığı bulunmuştur. Bu sonuçlar da İzmir Demokrasi Üniversite'nde yürütülen bu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Alkan ve Bümen (2020) tarafından yürütülen bir eylem araştırmasında, öğrencilerin bazılarının kariyerleri için gerekli ve faydalı olacağı düşüncesiyle konuşma etkinliklerine katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, bu araştırmada elde edilen hazırlık sınıfı öğrencilerinin konuşma performansını etkileyen psikolojik faktörler arasında, dil öğrenmeye istekli olma durumu ile benzerlik göstermektedir. Öğrenciler kariyer ve seyahat gibi nedenler için İngilizce öğrenmeye istekli olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum, üniversite öğrencilerinin dil öğrenme amaçları arasında bir benzerlik olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal faktörler temasına ilişkin görüşleri incelendiğinde, yabancı dilde iletişim kurabilmenin, bulunulan ortama ve ortamdaki kişilere alışmanın konuşma performansını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Brown ve Yule (1983) tarafından da belirtildiği üzere, bazı durumlarda öğrenciler söylemek istediklerini rahat bir şekilde ve hiçbir baskı hissetmeksizin dile getirebilirlerken, bazı durumlarda hissettikleri baskıdan dolayı düşüncelerini sözlü olarak rahat bir şekilde ifade edemeyebilirler. Ayrıca ek olarak, bu çalışmada öğrenciler İngilizce konuşarak iletişim kurabildiklerinde özgüvenlerinin arttığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, çevrimiçi sınıf ortamı, ortama ve kişilere alışmamak, başkaları ne der düşüncesi, kalabalık sınıf mevcudu ve İngilizce konuşmayı gerektirecek bir ülkede/ortamda olmamak gibi faktörler öğrencilerin performansını olumsuz yönde etkileyen faktörler olarak bulunmuştur. Alkan ve Bümen (2020) tarafından yapılan araştırmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerden birbirlerine whatsapp ortamı üzerinden İngilizce sesli mesajlar atmaları istediğinde, bazı öğrenciler İngilizce konuşup sesli mesaj kaydetmek için ilk başlarda oda arkadaşlarından çekindiklerini ancak daha sonrasında birbirlerine alıştıkça daha rahat oldukları gözlenmiştir. Her iki araştırmada da yakın ve samimi hissedilen kişilerin yanında olmanın İngilizce

konuşma performansını daha olumlu yönde etkilediği, yeni tanışılan veya çok samimi hissedilmeyen kişilerle aynı ortamda olmanın ise konuşma performansını daha olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Hocaoğlu (2015) tarafından yürütülen bir araştırmada, sosyal çevrenin İngilizce konuşmayı etkilediği görülmüştür. Aile üyeleriyle veya arkadaşlarıyla İngilizce konuşan kişilerin kendilerini daha rahat hissettikleri ve konuşma becerisini geliştirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Her iki araştırmanın bulguları, İngilizce konuşulan ortamın rahatlığının ve ortamdaki kişilerle olan yakınlığın, öğrencilerin konuşma performansını olumlu etkilediği yönündedir.

Eğitsel faktörler temasına ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, eğer öğrenciler konuşma etkinliği öncesinde hazırlık yaparlarsa ve konuşma etkinliğinin konusu bilgi sahibi oldukları veya ilgi duydukları bir konu ise performanslarının olumlu yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler kendilerini tanıtmaya ve yakın çevresini tanıtmaya etkinliklerine, ilgi alanları ile ilgili olan konuşma etkinliklerine daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca grup çalışması etkinliklerinin de konuşma performansı üzerindeki etkisi olumlu yönde bulunmuştur. Diğer taraftan, bazı sosyal faktörler de öğrencilerin konuşma performansını olumsuz yönde etkilemektedir. Bilgi sahibi olunmayan veya ilgi duyulmayan bir konu hakkında konuşmak, kelime bilgisi eksikliği, dil bilgisini doğru kullanamamak da performansı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bulgular, Rafada ve Madini'nin (2017) çalışmasının sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada da kelime bilgisi eksikliği öğrencilerin konuşma performansını etkileyen bir faktör olarak bulunmuştur. Ayrıca, bu bulgular Baş (2014) tarafından yürütülen çalışmanın bulgularıyla hem benzerlik hem de farklılık göstermektedir. Her iki çalışmada da öğrenme ortamı öğrencilerin performansını etkileyen bir faktördür. Baş (2014)'ın elde ettiği verilerde lise öğrencilerinin öğrenme ortamında dikkat ettikleri husus daha çok sınıflarının fiziksel durumu iken, elde edilen çalışmada hazırlık sınıfı öğrencilerinin öğrenme ortamında odaklandıkları etkenin daha çok psikolojik olduğudur. Lise öğrencileri sınıfların renksiz, monoton, sıkıcı olmasının performansı olumsuz yönde; görsel olarak daha eğlenceli ve renkli sınıfların ise performansı olumlu yönde etkilediklerini belirtmişlerdir. Hazırlık sınıfı öğrencileri ise sınıf ortamı konusunu, ortama ve kişilere alışık olma, rahat ve samimi hissetme bakımından ele almışlar; fiziksel ortamın etkilerinden ise çevrimiçi ortam ve gerçek sınıf ortamı olarak genel anlamda bir görüş bildirmişlerdir. Bu farkın nedeni öğrencilerin yaş ve gelişim farklılıkları gereği motivasyon kaynaklarının farklı olması olabilir. Diğer taraftan, bu çalışmada elde edilen bulgular, Gömleksiz ve Özkaya (2012) tarafından İnönü Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu'nda İngilizce hazırlık sınıflarındaki öğrencilerle yapılan çalışmanın bulgularıyla çeliştiği de gözlenmektedir. Bahsedilen çalışmada elde edilen veriler öğrencilerin tanıdığı insanları, aile üyelerini ve işlerini basit bir dizi kalıp kullanarak betimlemede yetersiz oldukları yönündedir. Bu farklılığın nedeni öğrencilerin kaygı seviyelerinin daha yüksek olması veya okul kültürünün ve sosyal çevrenin bir etkisi olabilir.

Bu çalışmada, hazırlık sınıfı öğrencilerinin konuşma performanslarının psikolojik, sosyal ve eğitsel faktörlerden etkilendiği ve bu faktörlerin olumlu ve olumsuz yönde konuşma performansını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya B ve C seviyesinde dil yeterliğine sahip öğrenciler de dahil edilerek, karşılaştırma yapılması; uzaktan eğitimin öğrencilerin konuşma performansına olan etkileri ile öğrencilerin İngilizce konuşma becerisindeki performansını etkileyen kültürel faktörlerin incelenmesi önerilebilir. Çalışma sonucunda karar vericilere ise öğrencilerin önerileri dikkate alınarak, programda sınıf ortamı, araç-gereç-materyaller, yöntem-teknik ve değerlendirme kriterleri açısından değişiklikler yapılması önerilebilir.

Yazar Katkı Beyanı

1. **Cemile ALKUR:** Alanyazın taraması, veri toplama ve analizi, yazma ve yayın (%65)
2. **Kerim GÜNDOĞDU:** Kavramsallaştırma, yazma-inceleme geribildirim ve düzenleme (%35)

5. KAYNAKÇA

- Aktaş, T. (2005). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Dil ve Dilbilimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 89-100.
- Alkan, H., & Bümen, N. T. (2020). An action research on developing English speaking skills through asynchronous online learning. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 12(2), 127- 148.
- Aydın, S. (2006). İkinci dil olarak İngilizce öğrenimindeki başarı düzeyinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 273-285.
- Barın, M. (2011). Yabancı dil kaygısı açısından üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin düşüncelerinin değerlendirmesi. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(47), 1-14.
- Baş, G. (2014). Lise öğrencilerinde yabancı dil öğrenme kaygısı: Nitel bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(2), 101-119.
- Brett G., A. (2004). Seven hundred reasons for studying languages. *Languages Linguistics Area Studies*. The Higher Education Academy. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/255613164_Seven_hundred_reasons_for_studying_languages
- Brown, G., & Yule, G. (1983). *Teaching the spoken language*. England: CUP.
- Brown, H. D. (1994). *Principles of language learning and teaching*, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall Regents.
- Chen, Y. (2015). *ESL Students' language anxiety in in-class oral presentations* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marshall University, The United States of America.
- Creswell, J. W. (2014). *A concise introduction to mixed methods research*. Sage Publications.
- Çetin, Ç. (2020). *Üniversite hazırlık öğrencilerinin bilişsel esneklik ve yabancı dil öğrenme motivasyonlarının yabancı dil kaygısını yordayıcı rolünün incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çimen, S. (2011). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin İngilizceye yönelik tutum, İngilizce kaygısı ve öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Demircan, Ö. (1990). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. İstanbul: Can Ofset.
- Demirci, E. (2019). *5E öğrenme modelinin ortaokul öğrencilerinin konuşma becerileri ve konuşma kaygılarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Demirdaş, Ö. & Bozdoğan, D. (2013). Hazırlık sınıflarında öğrenim gören yabancı dil öğrencilerinin yabancı dil endişeleri ve başarıları. *Turkish Journal of Education*, 2(3), 4-13.
- Demirel, Ö. (2020). *Yabancı dil eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğan, A. (2008). Lise öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkez TÖMER Dil Dergisi*, 139, 48-67.
- Dulay, H., Burt, M., & Krashen, S. (1982). *Language 2*. New York: Oxford University Press.
- Emekçi, Ö. (2003). *Düünden bugüne Türkiye'de yabancı dil eğitimi*. İrfan Erdoğan (Ed.), Türk eğitim sisteminde yabancı dil eğitimi ve kalite arayışları. İstanbul: Özyurt Matbaacılık.
- Ertürk, H. (2006). *İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılmasında yazılı-görsel öğretim materyalinin erişime etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Florez, M. A. C. (1999). *Improving adult English language learners' speaking skill*. National center for ESL literacy education. Washington: Applied linguistics center.

- Gass, S. & Selinker, L. (2008). *Second language acquisition: An introductory course*. New York: Routledge/Taylor and Francis Group.
- Gömleksiz, M. N. & Özkaya, Ö. M. (2012). Yabancı diller yüksekokulu öğrencilerinin İngilizce konuşma dersinin etkililiğine yönelik görüşleri. *Turkish Studies - International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(2), 495-513.
- Hewitt, E. & Stephenson, J. (2012). Foreign language anxiety and oral exam performance: A replication of Phillips's MLJ study. *The Modern Language Journal*, 96, 170-189.
- Hinkel, E. (2006). Current perspectives on teaching the four skills. *TESOL Quarterly*, 40(1), 109-131.
- Hocaoğlu, N. (2015). *İngilizce konuşma ve yazma güçlüklerinin incelenmesi (Afyonkarahisar örnekleme)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Howarth, P. (2001). Process speaking. Preparing to repeat Yourself. *MET*, 10(1), 39-44.
- Işık, A. (2008). Yabancı dil eğitimimizdeki yanlışlar nereden kaynaklanıyor? *Dil ve Dilbilimi Çalışmaları Dergisi*, 4(2), 15-26.
- Juhana, J. (2012). Psychological factors that hinder students from speaking in English class. *Journal of Education and Practice*, 3(12), 100-110.
- Karagöl, İ. & Başbay, A. (2018). The relationship among attitude, anxiety and English speaking performance. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(4), 809-821.
- Knapp, K. & Seidlhofer, B. (2009). *Handbook of foreign language communication and learning*. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co.
- Kondal, S. (2009). *İngilizce öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin yabancı dilde konuşma becerilerinin diğer dilsel becerilere göre gelişim geriliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Köksoy, M. (2000). *Yabancı dilde eğitim*. Ankara: Bilig Yayınları.
- MEB. (1983). *Yabancı dil eğitimi ve öğretimi kanunu*. 19.10.1983 Tarih ve 18196 Sayılı Resmî Gazete.
- Miles M. B. & Huberman M. A. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Nation, P. (2003). The role of the first language in foreign language learning. *Asian EFL Journal*, 5(2), 1-8.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün ve S. B. Demir, çev.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Rafada, S. H. & Madini, A. A. (2017). Major causes of Saudi learners' speaking anxiety in EFL classrooms. *International Journal of English Language Education*, 5(1), 54-71.
- Rast, R. (2008). *Foreign language input: Initial processing*. Buffalo: Multilingual Matters.
- Suleimenova, Z. (2012). Speaking anxiety in a foreign language classroom in Kazakhstan. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 93, 1860-1868.
- Şad, S. N. (2011). *İlköğretim birinci kademe İngilizce öğretim programının çocuklara yabancı dil öğretiminin duyuşsal hedeflerini gerçekleştirme düzeyi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Tanrıoğen, A. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Topçuoğlu Ünal, F. & Değec, H. (2012). Öğretmen görüşlerine göre konuşma eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 735-750.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.